

UNIWERSYTET W BIAŁYMSTOKU
WYDZIAŁ PRAWA

BIAŁOSTOCKIE STUDIA
PRAWNICZE

CZAS W PRAWIE

Redakcja naukowa
Cezary Kosikowski

Rada naukowa:

Lidia Abramczyk, Vladimir Babcak, Leonard Etel, Marian Filar, Edward Gniwek, Marian Grzybowski, Adam Jamróz, Marina Karasiowa, Cezary Kosikowski, Barbara Kudrycka, Adam Lityński, Petr Mrkyvka, Emil Pływaczewski, Stanisław Prutis, Eugeniusz Ruśkowski, Walerian Sanetra, Bogdan Wierzbicki

Kolegium redakcyjne:

Teresa Mróz, Grażyna B. Szczygieł, Mieczysława Zdanowicz, Justyna Matys

© Copyright by Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Temida 2

Białystok 2010

Żadna część tej pracy nie może być powielana i rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie i w jakiegokolwiek sposób (elektroniczny, mechaniczny), włącznie z fotokopiowaniem – bez pisemnej zgody wydawcy.

ISSN 1689–7404

Recenzenci:

Jan Głuchowski

Opracowanie graficzne i typograficzne:

Katarzyna Frąckiewicz

Projekt okładki:

Bauhaus

Redakcja techniczna:

Jerzy Banasiuk

Korekta:

Bogumiła Manciewicz

Wydawca: Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Temida 2

Zainteresowanych współpracą prosimy o kontakt z kolegium redakcyjnym

na adres: Justyna Matys, 15–213 Białystok, ul. Mickiewicza 1, tel. 085 7457192;

e-mail: justdo@interia.pl, bądź z Wydawnictwem Temida 2 z dopiskiem – Białostockie Studia Prawnicze.

Spis treści

Wprowadzenie (Cezary Kosikowski).....	8
--	---

Część I

CZAS JAKO KATEGORIA JĘZYKA PRAWNEGO I WYDARZENIE HISTORYCZNE

JACEK MATUSZEWSKI	
Wpływ prawa na czas i czasu na prawo.....	13
MARTA ANDRUSZKIEWICZ	
Kategoria czasu w języku prawnym	24
TERESA MRÓZ	
O prawie własności w okresie przebudowy ustrojowej w Polsce po 1989 r.	36

Część II

ROZUMIENIE CZASU W RÓŻNYCH DYSCYPLINACH PRAWA

CEZARY KOSIKOWSKI	
Rozumienie czasu w prawie finansowym	53
MIECZYSLAW GOETTEL	
Czynnik czasu a stosunki rodzinnoprawne	69
ANNA PISZCZ	
Czynnik czasu w prawie antymonopolowym	85

Część III

CZAS JAKO ELEMENT STANU FAKTYCZNEGO I PRAWNEGO

JOANNA SIEŃCZYŁO–CHLABICZ, JOANNA BANASIUK	
Czas ochrony autorskich praw majątkowych do utworu jako przedmiotu prawa autorskiego	101
KATARZYNA LASKOWSKA, ELŻBIETA ZATYKA	
Czas trwania kary pozbawienia wolności w świetle kodeksów karnych Polski i Rosji.....	114

Spis treści

TOMASZ DUBOWSKI	
Czynnik czasu w funkcjonowaniu międzynarodowych trybunałów karnych (wybrane aspekty).....	130
JUSTYNA MATYS	
Wpływ czasu na cele i funkcje użytkowania wieczystego	145

Część IV

CZAS DOTYCZĄCY WIEKU OSOBY FIZYCZNEJ

EWA M. GUZIK–MAKARUK	
Czas popełnienia przestępstwa i wiek odpowiedzialności prawnokarnej w kodeksach karnych Republiki Federalnej Niemiec, Konfederacji Szwajcarskiej i Austrii	165
IWONA SIEROCKA	
Rozwiązanie stosunku pracy w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego	181
ROBERT SUWAJ	
Wiek uczestników postępowania administracyjnego a skuteczność podejmowanych przez nich czynności prawnych.....	196

Część V

CZAS WYZNACZAJĄCY DŁUGOŚĆ KADENCJI

STANISŁAW BOŻYK	
Kadencja parlamentu we współczesnych systemach konstytucyjnych	211
ELŻBIETA BIENIEK–KORONKIEWICZ, MAREK ZARĘBA	
Kadencja członków zarządu spółki z o.o.	224

Część VI

CZAS OZNACZAJĄCY TERMINY

RAFAŁ DOWGIER	
Wejście w życie i obowiązywanie ustawy podatkowej	243
MARTA JANINA SKRODZKA, KAROL SKRODZKI	
Charakter prawny terminów w kodeksie spółek handlowych	256
ADELAJDA MAGDALENA SZYMAŃSKA	
Termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku	267

Część VII

CZAS W POSTĘPOWANIU

CEZARY KULESZA

Rozstrzygnięcie sprawy karnej w rozsądnym czasie
jako gwarancja rzetelnego procesu (uwagi na tle prawnoporównawczym)283

EWA KOWALEWSKA–BORYS

Prekluzja dowodowa w procesie karnym
na przykładzie przepisu art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k.298

ARKADIUSZ BIELIŃSKI

Terminy w postępowaniu cywilnym – zagadnienia wybrane309

ALINA MIRUĆ

Terminowość załatwiania spraw z zakresu administracji publicznej.....321

PIOTR PIETRASZ

Oddziaływanie wyroków wojewódzkich sądów administracyjnych
w czasie – wybrane zagadnienia334

EWA KOSIOR

Sytuacja prawna małżonka konsumenta
w toku postępowania upadłościowego.....347

RECENZJE

CEZARY KOSIKOWSKI

Prawo finansowe Unii Europejskiej w systemie polskiego prawa finansowego
(*rec. prof. zw. dr hab. E. Ruśkowski, Uniwersytet w Białymstoku*)363

Orzecznictwo dotyczące czasu w prawie (oprac. Justyna Matys)369

Wykaz literatury (oprac. Justyna Matys)383

WPROWADZENIE

Prawo jest wyznacznikiem pożądanego (powinnościowego) zachowania w stosunkach społecznych. Prawo nie może jednak regulować zachowań społecznych, abstrahując od takich czynników, jak: czas, miejsce, płeć i stan cywilny człowieka lub status prawny jednostki organizacyjnej itp. Tymczasem pojęcie czasu jest trudne do jednoznacznego zdefiniowania, chociaż dotyczy mierzalnej przez ludzi przestrzeni. W przeciwieństwie do innych zjawisk (np. powierzchni, temperatury, długości itp.) pomiar czasu dokonywany przez ludzi jest jednolity. Co więcej, dla utrwalenia tej jednolitości przyjmuje się tożsame lub podobne miary liczenia czasu (np. miesiąca, roku). Czas staje się przez to kategorią języka prawnego.

Dla porządku terminologicznego należy odróżniać dwa rodzaje relacji między czasem a prawem. Jedna dotyczy funkcji czasu w prawie, natomiast druga odnosi się do prawa w czasie. Pierwsza jest domeną prawa obowiązującego, zaś druga dotyczy historii prawa lub jego instytucji. Każda z nich ma więc inne znaczenie i powinna być prezentowana odrębnie. W niniejszym zbiorze dominują opracowania, które dotyczą różnych aspektów czasu w prawie. W mniejszości są zaś artykuły dotyczące prawa w czasie. Jest to zrozumiałe, ponieważ to nie jest co do zasady poświęcony publikacji prac historycznoprawnych. Inna rzecz, że przedstawiciele tych nauk nie garną się na ogół do publikacji swoich dzieł wspólnie z dogmatykami prawa. Szkoda.

W swoim założeniu niniejszy tom Białostockich Studiów Prawniczych miał wyjaśnić kategorię czasu w języku prawnym oraz ukazać różne aspekty czasu w prawie i prawa w czasie. Zadanie to zostało zrealizowane. W prezentowanym tomie znalazły się bowiem opracowania odpowiadające temu założeniu. Mamy więc artykuły, które dotyczą zagadnień pojęciowych (patrz pkt I), jak i opracowania poświęcone rozumieniu czasu w różnych dyscyplinach prawa (patrz pkt II). Czas jest przedstawiony jako element stanu faktycznego i prawnego (patrz pkt III) oraz wiek osoby fizycznej (patrz pkt IV) lub długość kadencji (patrz pkt V). Odrębnie przedstawiono czas wyznaczający terminy prawne (patrz pkt VI) i czas w różnych postępowaniach prawnych (patrz pkt VII).

Autorami opracowań są pracownicy naukowcy i doktoranci Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku oraz wyjątkowo spoza niego. Mimo, że autorzy artykułów mają różne kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły), ich opracowania mają często pionierski charakter. W Polsce nikt dotąd nie opracował i nie wydał podobnego dzieła. Sukces Białostockich Studiów Prawniczych nie może być więc kwestionowany.

Cezary Kosikowski